

Folkhälsomyndigheten

Bilaga 6. Enkät till nordiska länder om hållbar livsmedelskonsumtion

Den här bilagan tillhör rapporten *En hållbar och hälsosam livsmedelskonsumtion. Återredovisning av regeringsuppdrag*, artikelnummer 24004.

Metod

Under våren 2022 tog Folkhälsomyndigheten i samverkan med Livsmedelsverket fram en enkät till nordiska myndigheter inom området folkhälsa eller livsmedel, som inkluderade frågor om hållbar livsmedelskonsumtion. Formuleringen av frågorna stämde av med enkätspecialist på Folkhälsomyndigheten. Totalt innehåller enkäten ett 30-tal frågor med möjlighet att lämna fritextsvar (se rubriken **Enkätfrågor**). Inbjudan med missiv (se rubriken **Missivbrevet**) och länk till webbenkäten skickades ut via epost till 12 kontaktpersoner på nio olika myndigheter i Finland, Norge, Island, Danmark samt på Färöarna (se tabell 1). Det var 11 som öppnade enkäten, men endast fem fullföljde samtliga frågor, två svarade delvis på enkäten och fem svarade inte på någon av frågorna. En av dem som inte fullföljde kompletterade sedan med underlag till Folkhälsomyndigheten via epost. Nedan följer en sammanställning av de inkomna svaren.

Tabell 1. Sammanställning av enkätsvaren.

Organisation	Land	Besvarat enkät	Har nationella mål	Har nationell strategi
Fødevarestyrelsen (FVST) (a)	Danmark	Ja	Ja	Ja, delvis
Heilsufrøðiliga starvsstovan (HFS)	Färöarna (DK)	Delvis	Nej	Nej
Matvælastofnun (MAST)	Island	Nej	-	-
Embætti landlæknis	Island	Ja	På gång	Ja
Mattilsynet	Norge	Delvis	Nej	På gång
Helsedirektoratet (b)	Norge	Ja	På gång	Nej
Folkehelseinstituttet (FHI)	Norge	Nej	-	-
Terveystiete ja hyvinvoinnin laitos (THL)	Finland	Ja	Ja	Ja
Ruokavirasto	Finland	Ja	På gång	På gång

(a) Förfrågan skickades till tre kontaktpersoner, (b) Förfrågan skickades till två kontaktpersoner

Nationella mål, strategi eller handlingsplan för en hållbar livsmedelskonsumtion

Av de som svarade uppger två att de har nationella mål för hållbar livsmedelskonsumtion, det gäller Danmark och Finland (THL). Island, Norge samt Finland (Ruokavirasto) uppger att de arbetar med att ta fram mål.

Av de som svarade uppger två länder att de har en nationell strategi eller handlingsplan för hållbar livsmedelskonsumtion, det gäller Island och Finland (THL). Danmark svarade att de delvis har det, då det under 2023 ska lanseras en handlingsplan för växtbaserade livsmedel som en del av regeringens arbete för att främja en grön omställning. Norges livsmedelverk (Mattilsynet) och Finlands livsmedelsverk (Ruokavirasto) uppger att de har en strategi på gång.

Danmark

Danmark uppger att deras mål, som angivits i De officiella Kostråd (1), främst rör de hälso- och miljömässiga dimensionerna av hållbarhet. Kostråden är utvecklade av FVST och lanserades under 2021. Utvecklingsprocessen av kostråden inleddes 2020 och arbetet baserades på en evidensrapport (2). Dessutom ingick även evidensrapporten bakom deras tidigare kostråd (3), liksom de nordiska näringsrekommendationerna (4). Kostråden hjälper till att sätta riktningen för hälsosamma och mer hållbara matvanor i den danska befolkningen

Utvecklingsprocessen innefattade workshops och dialog med ett brett spektrum av intressenter, inklusive det danska ministeriet för livsmedel, jordbruk och fiske, och ministeriet för klimat, energi och försörjning, Sundhedsstyrelsen (den danska hälsomyndigheten), DTU Fødevareinstituttet (vid Danmarks tekniska universitet), konsumentorganisationer, icke-statliga organisationer samt livsmedels- och detaljhandeln.

Danmarks officiella kostråd:

- Ät växtrikt, varierat och inte för mycket.
- Ät mer grönsaker och frukt
- Ät mindre kött – välj baljväxter och fisk
- Ät mat med fullkorn
- Välj vegetabiliska oljor och magra mejeriprodukter
- Ät mindre söt, salt och fet mat
- Släck din törst med vatten

Förutom att främja de officiella kostråden fokuserar Danmark även på att främja ekologiskt jordbruk och livsmedelsproduktion samt ekologisk matkonsumtion, som tar särskild hänsyn till miljö, natur och djurskydd.

Norge

Norge oppger att det inte finns tydlige nationella mål for hållbar livsmedelskonsumtion, forutom ett nationellt mål om att minska matsvinnet med 50 procent till 2030. Det finns ett kostråd om att begrænse intaget av rött och bearbetat kött och ha en huvudsakligen växtbaserad kost men detta r for närvarande endast utifrån hälsoaspekter. Baserat på NNR 2022 förväntas det at de reviderade kostråden även i Norge kommer att vara mer baserte på hållbarhetsaspekter. I rapporten Klimakur från Miljdirektoratet nämns frndringer i livsmedelsproduktion og konsumtion og i synnerhet minskat inntag av kött og minskat matsvinn som viktige tgrdspunkter for att minske utsläppen av växthusgaser (5).

Norge (Mattilsynet) oppger även at de invnter NNR2022 for att utforma en egen nationell strategi.

Island

Island oppger att de inte har mål og at kommer revidere sine kostråd nr de nordiske nringsrekkommendationene oppdateres.

I desember 2020 presenterade Islands regering sin frste omfattende livsmedelsstrategi (6, 7). Strategien syftar till att skerstlle livsmedelsförsörjning, hållbarhet og effektivitet, og sträcker sig till r 2030. Den inneholder åtgärder for att förbättra nationell livsmedelsskerhet, konsumentskydd, marknadsfringsregler etc. Strategien fokuserer på fem spesifikke områden: vrdeskapande, konsumenter, matskerhet, miljø og klimaat, samt folkehlsa. Strategien implementeres av berrde departementer og mnge aktrer r også involverte såsom den islndske livsmedels- og veterinrmyndigheten (MAST), Hlsodirektoratet (Embætti landlæknis), Islands universitet og ulike livsmedelsproducenter. Island oppger at deres strategi inte r finansiert ännu.

Island har utvekklet indikatorer for att følge strategien så som vervkning av kostvaner, t.ex. ulike typer av vxtbaserede produkter og konsumtion av rtt kött.

Finland

Finland oppger at deres mål berr samtlige hllbarhetsdimensioner, at de år i linje med mlen inom Agenda 2030 og at de har antagits av beslutstatter. Finlands kommission for hållbar utvekkling verlmnde till regeringen i februar 2022 en nationell frdplan for Agenda 2030 arbeidet. Samtidig frnyades den nationella strategien for hållbar utvekkling så at den år i linje med frdplanen. Den nye strategien **Ett vlmende Finland som tar globalt ansvar og trygger naturens brkraft** godkndes ved kommissionens mte den 10 mars 2022 (8). Denne strategi ersätter **Det samhlledige åtagandet for hållbar utvekkling** (se nedan) som har fungerat som nationell strategi for hållbar utvekkling 2013–2022 (9).

Strategin utgörs av sex förändringsområden med visioner, förändringsmål samt en beskrivning av centrala åtgärder som gäller olika sektorer av samhället och som har en nyckelposition i genomförandet av förändringen. Områdena är:

- Trivselfrämjande ekonomi och arbete och hållbar konsumtion
- Kultur, kunnande och hållbara livsstilar
- Välbefinnande, hälsa och social delaktighet
- Hållbart energisystem
- Ett livsmedelssystem som främjar välbefinnande
- Användning av skog, vatten och mark som stärker mångfald och koldioxidneutralitet

Inom området **Ett livsmedelssystem som främjar välbefinnandet** fastställdes fem mål:

- Livsmedelssystemets negativa klimat- och miljöpåverkan har minskat och resurseffektiviteten ökat. Matsvinnet har halverats före 2030 (jmf år 2020).
- Livsmedelssystemet är lönsamt och konkurrenskraftigt. Stöd- och skattesystemet samt de offentliga upphandlingarna främjar en övergripande hållbarhet.
- Näringsrekommendationerna (10) följs och är i linje med hållbarhetsmålen. Matmiljön och speciellt offentliga måltider bidrar till att människor har en hållbar och hälsosam kost. Alla har möjlighet att äta bra med tanke på hälsan och miljön.
- Livsmedelssäkerhet och livsmedelstrygghet bygger på inhemsk produktion och inhemska resurser, såsom råvaror och energi. Livsmedelssystemet nyttjar produktions- och verksamhetsmiljö, inklusive vattenresurser på ett hållbart sätt.
- Forskning om och innovationer för ett hållbart livsmedelssystem stöds, och med hjälp av dessa förbättras också den globala livsmedelstryggheten.

När det gäller hållbar konsumtion är ett av målen att matkonsumtionen och konsumtionsvanorna blir mer hållbara, detta ska uppnås genom:

- Uppdatera näringsrekommendationerna med siktet inställt på en planetär kost, t.ex. mer konsumtion av grönsaker och mindre konsumtion av kött. De offentliga upphandlingarna har en betydande roll i genomförandet av näringsrekommendationerna. Vid upphandling bör lokala livsmedelssystem beaktas.
- Hållbarhetsmål och kriterier för offentliga måltidstjänster och upphandlingar av måltidstjänster uppdateras och bör användas i stor utsträckning. Även privata aktörer (bland annat restauranger) har en viktig roll när det gäller att främja hållbara måltider.

- Färdplanen för matsvinn genomförs och bidrar till att det svinn som konsumenterna åstadkommer minskar.
- Konsumenterna uppmuntras att bli aktiva aktörer. För att detta ska bli verklighet främjas undervisningen i huslig ekonomi, skolbespisningen samt konsument- och matundervisningen för barn och vuxna som en del av lärmiljöernas verksamhetskultur och rådgivning.
- Genom beskattning och prissättning kan konsumtionen styras i riktning mot hållbara val, som också är hälsosamma. Alla bör ha råd att äta hälsosam och hållbart producerad mat. Även hela matmiljön bör stödja hållbara och hälsosamma matvanor, t.ex. reklam för ohälsosamma livsmedel riktad till barn och placeringen av ohälsosamma produkter i butikerna bör uppmärksammas.

Strategin innehåller också fem genomgående principer: säkerställande av rättvisa, likabehandling och jämställdhet mellan könen, hela samhällets delaktighet och deltagande, beaktande av de som har det sämst ställt (Leave no one behind), säkerställande av långsiktighet och politisk konsekvens, samt bärande av globalt ansvar.

Strategin fungerar som en långsiktig målbild och som ett verktyg för politisk konsekvens i det strategi- och programarbete som olika förvaltningsområden och samhällsaktörer utför.

Samhälleligt åtagande för hållbar utveckling

I stället för en traditionell strategi beslutade Finlands kommission för hållbar utveckling att 2013 utarbeta ett samhälleligt åtagande för hållbar utveckling, **En målbild för Finland 2050** (9). Genom åtagandet förbinder sig den offentliga förvaltningen tillsammans med andra aktörer att i allt sitt arbete och all sin verksamhet främja en hållbar utveckling. Åtagandet är ett viktigt verktyg för att genomföra FN:s Agenda 2030 och till grund för åtagandet ligger ett samförstånd om att en förändring är nödvändig.

Åtagandet innefattar överenskommelser om handlingssätt och mål som möjliggör ett gott liv både nu och för kommande generationer. För att de gemensamma målen ska nås kan företag, sammanslutningar, läroanstalter, förvaltningen, partier, städer och andra aktörer ingå egna åtgärdsåtaganden. Även privatpersoner kan ingå åtgärdsåtaganden. Åtgärdsåtagandena är inriktade på konkreta åtgärder, förändringar i verksamhetssätten och nyskapande försök som genomförs inom 5–10 år och som främjar de gemensamt överenskomna målen. Genom åtagandena kan man bidra till alla eller bara till en del av de gemensamma målen, både i Finland och internationellt. Genom att ingå ett åtgärdsåtagande deltar man samtidigt i det nationella genomförandet av Agenda 2030 för hållbar utveckling.

Situmus2050 är webbplatsen där organisationer, företag och privatpersoner kan synliggöra sina åtaganden för hållbar utveckling (11). Kommittén för hållbar utveckling och generalsekretariatet övervakar åtagandena och deras framsteg. Hittills har det ingåtts över 2 900 åtaganden på alla håll i det finska samhället.

Tjänsten ska nu utvecklas och även användas vid genomförande av den nya hållbarhetsstrategin.

Finlands nutritionsåtaganden

Ett av insatsområdena är inom nutrition och syftet är att hjälpa och uppmuntra livsmedelsföretagare och intressenter att förbättra den näringsmässiga kvaliteten på den finska kosten och att uppmuntra näringsmässigt ansvarsfulla metoder (12). Verktöget är målinriktat med mätbart engagemang för aktörer och företag att förbättra sitt eget näringsansvar. Visionen är att alla i Finland kan äta en kost som är i enlighet med de livsmedelsbaserade kostråden. Genom att göra åtaganden bidrar livsmedelsindustrins aktörer till att förverkliga de näringsrekommendationer som ställts av den offentliga förvaltningen.

Det övergripande målet för verktöget är att:

- Uppmuntra så många verksamhetsutövare som möjligt att agera och att göra nutrition till en central del av sitt arbete för att främja ansvarstagande och hållbar utveckling.
- Säkerställa att verksamhetsutövarna har ett verktyg för att planera och följa upp konkreta och mätbara aktiviteter som förbättrar kostens näringskvalitet och/eller främjar genomförandet av näringsrekommendationerna.
- Offentligt presentera näringsåtaganden där aktörernas näringsansvar synliggörs, fungera som exempel och motivera aktörer att införa förbättringar och skapa nya innovationer samt hjälpa grupper av konsumenter att göra kostval som är i enlighet med näringsrekommendationerna.

Ett nutritionsåtagande kan göras inom åtta olika innehållsområden där betydande förändringar bör uppnås enligt näringsrekommendationerna. Områdena kräver ett stort omställnings- och utvecklingsarbete för att förbättra befolkningens kostvanor. Åtaganden kan göras inom följande innehållsområden: Salt, kvaliteten på fetter, socker, grönsaker, bär och frukter, produkter för barn, portions- och förpackningsstorlekar, lunch (måltider och mellanmål), samt recept.

Indikatorer för uppföljning av livsmedelskonsumtion

Av de som svarade på frågan om hur de mäter och följer upp livsmedelskonsumtionen idag så var det ingen som rapporterade att de har en indikator för direktkonsumtion. För uppföljning av de övriga indikatorerna, se tabell 2.

Tabell 2. Befintliga indikatorer för att följa livsmedelskonsumtion.

Organisation	Totalkonsumtion (a)	Livsmedelsförsäljning (b)	Konsumtion i grupper (c)	Insatser (d)	Matmiljö (e)	Andra (f)
Fødevarestyrelsen (FVST)	Nej	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja

Organisation	Total-konsumtion (a)	Livsmedels-försäljning (b)	Konsumtion i grupper (c)	Insatser (d)	Matmiljö (e)	Andra (f)
Heilsufrøðiliga starvsstovan (HFS)	Ja	Nej	Ja	Nej	Nej	Ja
Embætti landlæknis	Nej	Ja	Ja	Ja	Nej	Nej
Helsedirektoratet	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL)	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja

(a) Den totala åtgången av olika råvaror för humankonsumtion, (b) Livsmedel och drycker som säljs inom handeln totalt och uppdelat på produkter, (c) Underlag från kostundersökningar, enkäter eller undersökningar, (d) Insatser som har till syfte att påverka livsmedelskonsumtion, (e) Matmiljön som en bestämningsfaktor för livsmedelskonsumtion, (f) Andra bestämningsfaktorer för livsmedelskonsumtion.

Island rapporterade att i hälsofrämjande projekt, i samhällen, på arbetsplatser och i skolor, finns det checklistor för olika områden som behöver fyllas i (näring, fysisk aktivitet, psykisk hälsa, alkohol- och tobaksanvändning etc.).

Norge rapporterade att livsmedelskonsumtionen bedöms på olika nivåer med en mängd olika metoder och presenteras i årsredovisningen Utvikling i norsk kosthold (13).

Finland rapporterar att de även följer näringskvalitetsindikatorer (salt, socker, totalt och mättat fett, kostfiber). De uppger att även barns och ungdomars matkonsumtion bör studeras och följas. Utöver detta har Finlands regering tagit fram indikatorer för alla hållbarhetsmål inom Agenda 2030 och de rapporteras vartannat år sedan 2019.

Danmark rapporterar att de kontinuerligt initierar olika övervakningsprojekt av större och mindre skala. Projekten varierar från år till år beroende på vilka möjligheter och behov de har för uppföljning.

Indikatorer för insatser för en hållbar livsmedelskonsumtion

På frågan om de hade utvecklat någon indikator för att följa upp insatser för en hållbar livsmedelskonsumtion var det endast Island som svarade att de har det med nationell kostundersökning, uppföljning och checklistor.

I Danmark, Norge och Finland är det ett arbete som pågår. Norge hänvisade till två pågående projekt, det ena är ett verktyg för att beräkna sitt klimatavtryck från livsmedelskonsumtion (14). Det andra är ett stöd till kommuner som vill minska sitt utsläpp av klimatgaser och bidra till omställningen, där mat är ett fokusområde som de kan få bidrag för (15).

Kunskapsunderlag och vägledning om matmiljöer eller offentliga måltider

När det gäller nyligen framtagna kunskapsunderlag är det endast Danmark som svarade att de har det. Det är det danska Livsmedelsinstitutet (DTU) som har tagit fram en kunskapsbas för riktlinjer för måltider på förskolor, skolor och arbetsplatser (16).

Finland (THL) och Norge uppger att det är ett arbete som pågår, där Norge specificerade att de även arbetar med att ta fram indikatorer för att bedöma aspekter av matmiljön.

När det gäller vägledning är det Danmark och Norge som tagit fram vägledning. Danmark lanserade i januari 2022 nya kostråd för måltider som serveras på förskolor, skolor och arbetsplatser (både i offentliga och privata institutioner) (17). Finland (THL) uppger att det är ett arbete som pågår och att utöver gratis skolmåltider utvecklar de nu även ett system för hälsosam frukost och mellanmål i skolorna.

Kunskapsunderlag om styrmedel för hållbar livsmedelskonsumtion

På frågan om de nyligen tagit fram kunskapsunderlag om styrmedel är det endast Danmark som har gjort det. Underlaget innehåller förslag på minimikriterier för grön offentlig livsmedelsupphandling (18, 19).

Finland (THL) uppger att det är ett arbete som pågår.

Styrmedel eller åtgärder som styr mot en hållbar livsmedelskonsumtion

När det gäller matmiljö uppger Danmark, Island och Norge att de infört styrmedel eller åtgärder. Island uppger att de tagit fram riktlinjer för skolmatsalar angående tillgång på matvaror och matsvinn. Det finns också en handlingsplan som föreslår lägre priser för hälsosamma produkter som frukt och grönsaker som ännu inte har implementerats.

När det gäller offentliga måltider är det endast Norge och Danmark som uppger att de infört styrmedel eller åtgärder. Norge uppger att regeringen arbetar med att utveckla ett gratis skolmatsprogram. För närvarande subventionerar Norge skolfrukt, grönsaker samt skolmjölk. Danmark är med i EU:s skolfruktsprogram och arbetar för att främja hälsosam och klimatvänlig mat i till exempel förskolor, skolor och statliga arbetsplatsmatsalar. I Danmark arbetar de även för att främja ekologi i professionella kök, inklusive i statliga organisationer. Hälsosam och klimatvänlig mat, inklusive fokus på ekologi, är centralt i Danmarks arbete för att främja hälsosam och hållbar matkonsumtion. De hänvisar till att forskning visar att

ekologisk omstrukturering av professionella kök ofta skapar en hälsosammare och mer klimatvänlig meny med mer grönsaker, mindre kött och mindre matsvinn.

På frågan om de har planer på, alt. utreder möjligheten, att införa styrmedel eller åtgärder som styr mot en hållbar livsmedelskonsumtion svarar Danmark, Norge och Finland att de gör det, både i relation till matmiljöer och offentliga måltider. Danmark har till exempel tagit fram rekommendationer för minimikriterier för hållbar upphandling av livsmedel i offentlig sektor samt alternativ för att erbjuda växtbaserade måltider i offentliga kök.

THL rapporterar även att Finland implementerar Health In All Policies som en del av WHO:s handlingsplaner och att det pågår mycket forskning där olika sektorer samarbetar. I Finland är kommunerna viktiga intressenter för att främja hållbar hälsa och finansieringen kommer från kommunala skatter. Finland deltar även aktivt i FN:s Food System Summit-koalitioner, särskilt när det gäller åtgärder inom One Health, skolmåltider och hållbar mark.

Referenser

1. Fødevarestyrelsen. De officielle Kostråd - godt for sundhed og klima. 2021 [citerad 8 november 2022]. Hämtad från: <https://altomkost.dk/raad-og-anbefalinger/de-officielle-kostraad/>.
2. DTU Fødevareinstituttet. Råd om bæredygtig sund kost. Fagligt grundlag for et supplement til De officielle Kostråd. 2020. Hämtad från: <https://www.food.dtu.dk/english/-/media/Institutter/Foedevareinstituttet/Publikationer/Pub-2020/Rapport-Raad-om-baeredygtig-kost.ashx?la=da&hash=E3D5BD3F878A3C25C3DB48FD914A0AF7A55E8239>.
3. Tetens I, Andersen LB, Astrup A, Gondolf UH, Hermansen K, Uhre Jakobsen M, et al. Evidensgrundlaget for danske råd om kost og fysisk aktivitet. DTU Fødevareinstituttet; 2013. Hämtad från: <https://orbit.dtu.dk/en/publications/evidensgrundlaget-for-danske-r%C3%A5d-om-kost-og-fysisk-aktivitet>.
4. Nordic Council of Ministers. Nordic Nutrition Recommendations 2012. Integrating nutrition and physical activity. 2014. Contract No.: 2014:002. Hämtad från: <http://dx.doi.org/10.6027/Nord2014-002>.
5. Miljødirektoratet, Statens vegvesen, Kystverket, Landbruksdirektoratet, Norges vassdrags- og energidirektorat, Enova. Klimatur 2030. Tiltag og virkemidler. 2020. Contract No.: M-1625 | 2020. Hämtad från: <https://www.miljodirektoratet.no/klimatur>.
6. Selten M. Iceland Launches its First Comprehensive Food Policy. 2021. IC2021-0002. Hämtad från: https://apps.fas.usda.gov/newgainapi/api/Report/DownloadReportByFileName?fileName=Iceland%20Launches%20its%20First%20Comprehensive%20Food%20Policy%20_The%20Hague_Iceland_01-23-2021.
7. Stjórnarráð Íslands. Matarauðlindin Ísland. Matvælastefna Íslands til ársins 2030. 2020. Hämtad från: https://www.stjornarradid.is/library/01--Frettatengt---myndir-og-skrar/ANR/KThJ/Matv%c3%a6lastefna_v17.pdf.
8. Finlands kommission för hållbar utveckling. Strategi för 2022–2030 utarbetad av kommissionen för hållbar utveckling. Ett välmående Finland som tar globalt ansvar och tryggar naturens bärkraft. 2022. 2022:11. Hämtad från: https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/164156/VNK_2022_11.pdf?sequence=4&isAllowed=y.
9. Finlands kommission för hållbar utveckling. En målbild för Finland 2050 – Samhälleligt åtagande för hållbar utveckling 2016. Hämtad från: <https://kestavakehitys.fi/sv/samhalleligt-atagande>.

10. Ruokavirasto. Hållbar mat på tallriken. 2019 [citerad 20 december 2022]. Hämtad från: <https://www.ruokavirasto.fi/sv/livsmedel3/halsoftframjande-kost/hallbar-mat-pa-tallriken/>.
11. Finlands kommission för hållbar utveckling. Sitoumus 2050. [citerad 15 november 2022]. Hämtad från: <https://sitoumus2050.fi/sv/koti#/>.
12. Ruokavirasto. Nutrition commitment. [citerad 6 oktober 2022]. Hämtad från: <https://www.ruokavirasto.fi/en/foodstuffs/healthy-diet/nutrition-commitment/>.
13. Helsedirektoratet. Utviklingen i norsk kosthold. Matforsyningsstatistikk. 2022. IS-3061. Hämtad från: <https://www.helsedirektoratet.no/rapporter/utviklingen-i-norsk-kosthold>.
14. DFØ. Klimakalkulator for matanskaffelser. [citerad 6 oktober 2022]. Hämtad från: <https://anskaffelser.no/verktoy/analyseverktoy/klimakalkulator-matanskaffelser>.
15. Miljødirektoratet. Klimasats – støtte til klimatiltak. [citerad 6 oktober 2022].
16. DTU Fødevareinstituttet. NOTAT - Fagligt grundlag for kostråd til måltider – i daginstitutioner, skoler, uddannelsesinstitutioner og arbejdspladser. 2023. Hämtad från: <https://www.food.dtu.dk/-/media/institutter/foedevareinstituttet/publikationer/pub-2022/notat-om-fagligt-grundlag-for-kostraad-til-professionelle-koekken.pdf>
17. Fødevarestyrelsen. Kostråd til Måltider. 2022 [citerad 6 oktober 2022].
18. DTU Fødevareinstituttet. Fagligt grundlag for bæredygtige offentlige fødevareindkøb. 2022 [citerad 6 oktober 2022]. Hämtad från: <https://www.food.dtu.dk/nyheder/nyhed?id=30a2e5aa-1fde-4a09-afbb-d155bf0776c8>.
19. DTU Fødevareinstituttet. Bæredygtige offentlige fødevareindkøb - status og perspektiver. 2022. Hämtad från: https://www.food.dtu.dk/-/media/institutter/foedevareinstituttet/publikationer/pub-2022/2022_rapport_baeredygtige_offentlige_indkoeb.pdf?la=da&hash=4C8F1A0C5F7CCD6DB8AECCC7367A8C3377B0C196.

Missivbrevet

Dear [contact]

Hereby we invite you to participate in a web survey about governmental steering to reach sustainable food consumption. The Swedish Food Agency and the Public Health Agency of Sweden have a joint governmental assignment to develop national goals for sustainable and healthy food consumption, and to give suggestions of action areas for implementation, as well as indicators for monitoring and follow-up.

We are therefore interested in knowing more about how you, fellow Nordic countries, work with these issues and of your experience.

The survey involves questions about whether you have national goals and/or strategies regarding sustainable food consumption. It also includes questions about monitoring the work or outcomes, as well as ongoing knowledge compilation within the area of sustainable food consumption. We are especially interested in planned or implemented actions regarding the food environment, tax-financed meals in school, hospitals and nursing homes meals and monitoring of the same.

Your contribution will be part of a larger knowledge acquisition to form our final suggestions to the Swedish government in 2024.

You may need to collect information from colleagues, other experts or actors, therefore it is difficult to estimate the time needed for completing the survey.

We kindly ask to have your answers by the 26th of August at the latest.

Click here to answer the survey.

Link to survey:

<https://reply.surveymethods.com/go.aspx?u=47603iKjUdYWDF4ZPB6He1>

If you have questions about the survey contact My Almqvist rumi@fohm.se or +46 10-205 22 91

Thank you for your contribution and co-operation.

Lena Hansson project manager Public Health Agency of Sweden

Karin Fritz project manager Swedish Food Agency

Enkätfrågor

Fråga 1.

Do you have national goals for sustainable food consumption?

- Yes
- No
- Work in progress

Fråga 2.

Please describe the goals

Fråga 3.

Describe the content of the work in progress

Fråga 4.

What dimensions of sustainability are included in the goals?

- Environmental
- Economic
- Social (including health)

Fråga 5.

Have the goals been adopted by policymakers?

- Yes, all of them
- Yes, some of them
- None of them

Fråga 6.

Feel free to leave comments and further descriptions concerning national goals for sustainable food consumption. Please link to documents or send them separately to rumi@fohm.se

Fråga 7.

Do you have a national strategy or action plan for sustainable food consumption?

- Yes, on population level
- Yes, for specific groups in the population
- No
- Work in progress

Fråga 8.

Describe which groups

Fråga 9.

Describe the work in progress

Fråga 10.

How is the work with the strategy or action plan financed?

Fråga 11.

How is the strategy or action plan implemented in society and by which stakeholders? (For example a public health strategist in the municipality...)

Fråga 12.

How do the stakeholders finance the implementation of the strategy or action plan?

Fråga 13.

Feel free to leave comments and further descriptions concerning the work with a national strategy or action plan for sustainable food consumption. Please link to documents or send them separately to rumi@fohm.se

Fråga 14.

Have you developed indicators in order to follow up the goals or the strategy?

- Yes
- No
- Work in progress

Fråga 15.

Please state which indicators are used or selected

Fråga 16.

Feel free to leave comments and further descriptions concerning indicators in order to follow the goals or the strategy. Please link to documents or send them separately to rumi@fohm.se

Fråga 17.

Do you use any of the following indicators to follow up food consumption today:

a) Total consumption (the total consumption of different raw products for human consumption)

- Yes
- No

b) Direct consumption (the total delivery of food from producers to private households, commercial kitchens, and expenditures)

- Yes
- No

c) Food sales (food and beverages sold in trade in total and broken down by products)

- Yes
- No

d) Food consumption in different population groups (dietary surveys)

- Yes
- No

Fråga 18.

Do you assess or have indicators for the following:

a) Actions aimed at influencing food consumption

- Yes
- No

b) The food environment as a determinant of food consumption

- Yes
- No

c) Other determinants of food consumption

- Yes
- No

Fråga 19.

Do you assess any other indicators or outcomes?

Fråga 20.

Feel free to leave comments and further descriptions concerning indicators to follow up food consumption. Please link to documents or send them separately to rumi@fohm.se.

Fråga 21.

Have you developed indicators in order to follow up actions for sustainable food consumption?

- Yes
- No
- Work in progress

Fråga 22.

Please state which indicators are used or selected for actions regarding sustainable food consumption

Fråga 23.

Feel free to leave comments and further descriptions concerning indicators in order to follow up actions for sustainable food consumption. Please link to documents or send them separately to rumi@fohm.se

Fråga 24.

Have you recently developed a knowledge base for food environments or tax-financed meals in school, hospitals and nursing homes?

- Yes
- No
- Work in progress

Fråga 25.

Feel free to leave comments and further descriptions concerning a knowledge base for food environments or tax-financed meals in school, hospitals and nursing homes. Please link to documents or send them separately to rumi@fohm.se

Fråga 26.

Have you recently developed guidance about food environments or tax-financed meals in school, hospitals and nursing homes?

- Yes
- No
- Work in progress

Fråga 27.

Feel free to leave comments and further descriptions concerning guidance about food environments or tax-financed meals in school, hospitals and nursing homes. Please link to documents or send them separately to rumi@fohm.se

Fråga 28.

Have you recently developed a knowledge base for policy instruments for sustainable food consumption?

- Yes
- No
- Work in progress

Fråga 29.

Feel free to leave comments and further descriptions a knowledge base for policy instruments for sustainable food consumption. Please link to documents or send them separately to rumi@fohm.se

Fråga 30.

Have you introduced policy instruments or other measures relating to:

a) Food environments

- Yes
- No

b) Tax-financed meals in school, hospitals and nursing homes

- Yes
- No

c) Other areas towards a sustainable food consumption

- Yes
- No

Fråga 31.

Please indicate which instruments and measures you have introduced

Fråga 32.

Feel free to leave comments and further descriptions concerning policy instruments or other measures. Please link to documents or send them separately to rumi@fohm.se

Fråga 33.

Are there any plans to introduce, or are you investigating the possibility of introducing, policy instruments or other measures in relation to:

a) Food environments

- Yes
- No

b) Tax-financed meals in school, hospitals and nursing homes

- Yes
- No

c) Other areas towards a sustainable food consumption

- Yes
- No

Fråga 34.

If yes on "Other areas...", please describe

Fråga 35.

Feel free to state which policy instruments you are investigating or planning to introduce

Fråga 36.

Feel free to leave comments and further descriptions. Please link to documents or send them separately to rumi@fohm.se

